

จดหมายข่าว

พลังใบ

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

DOA
TOGETHER
Hearing for Changing, Acting for Moving forward

2 รายงาน
- กาแฟพรีเมียมไทย ไปได้ทั่วโลก

6

ฉีกซอง

- นำผ่านทับทิมกฎหมายกักพืช

12

ขอคุยด้วยคน

- เครื่องแยกเมล็ดโกโก้

16

จากโต๊ะบอกร

- วันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืช
เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปี
กรมวิชาการเกษตร

กาแฟพรีเมียมไทย ไปทั่วโลก

อุตสาหกรรมกาแฟ เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั่วโลกมีผลผลิตกาแฟอาราบิก้าเฉลี่ย 4-5 ล้านตันต่อปี เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการซื้อขายล่วงหน้าในตลาดหุ้นลอนดอนและตลาดนิวยอร์ก กาแฟโรบัสต้ามียุคค่าการซื้อขายนับอันดับ 2 รองจากน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งมีการผลิตเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาถึง 14%

ประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้ชื่อว่าเป็นภูมิภาคในการผลิตกาแฟที่ติดอันดับ 1 ใน 3 ของภูมิภาคที่ผลิตกาแฟที่สำคัญของโลก ในปัจจุบันประเทศไทยยังสามารถรักษาระดับการส่งออกสู่ตลาดโลกได้โดยการสนับสนุนการผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น สืบเนื่องมาการส่งเสริมด้านสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ GI (ย่อมาจาก Geographical Indications) เป็นเครื่องหมายที่ใช้กับสินค้าที่มาจากแหล่งผลิตที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งคุณภาพหรือชื่อเสียงของสินค้านั้น ๆ เป็นผลมาจากการผลิตในพื้นที่ดังกล่าว GI จึงเปรียบเสมือนเป็นแบรนด์ของท้องถิ่นที่บ่งบอกถึงคุณภาพและแหล่งที่มาของสินค้า ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย คือ ตราของกรมทรัพย์สินทางปัญญาที่ออกให้แก่ผู้ผลิตสินค้า เพื่อรับรองว่าเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ได้รับขึ้นทะเบียนไว้ โดยต้องปฏิบัติตามคู่มือและแผนการควบคุมนั้น

GI กาแฟ

จากข้อมูลของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 ระบุว่าสินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียน GI ไทย มีจำนวน 171 สินค้า นอกจากนี้ยังมีสินค้าต่างประเทศที่ได้รับการขึ้นทะเบียน GI ของไทยด้วย

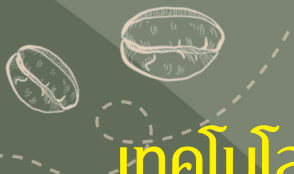
กาแฟเฉพาะถิ่นของไทยที่ได้รับการขึ้นทะเบียน GI แล้ว มีจำนวน 8 รายการ ได้แก่ กาแฟเทพเสด็จ กาแฟเมืองกระปี่ กาแฟวังน้ำเขียว กาแฟถ้ำสิงห์ชุมพร กาแฟดอยตุง กาแฟดอยช้าง กาแฟเขาทะลุ และกาแฟดงมะไฟ โดยในจำนวนนี้มีกาแฟ 2 รายการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของสหภาพยุโรป คือ กาแฟดอยตุง และกาแฟดอยช้าง โดยผู้ขอขึ้นทะเบียนได้ให้นิยามไว้ดังนี้

กาแฟดอยตุง หมายถึง กาแฟอาราบิกา ที่ได้จากผลกาแฟสดที่ปลูกในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงบนเทือกเขานางนอน จังหวัดเชียงราย ที่ระดับความสูง 800-1,200 เมตร จากระดับน้ำทะเล และผลิตเป็นสารกาแฟ และกาแฟคั่วเมล็ดคบนพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงด้วยกรรมวิธีของโครงการดังกล่าว

กาแฟดอยช้าง หมายถึง กาแฟอาราบिकासายพันธุ์หลัก คาซูรา คาติมอร์ และคาหุย ที่ได้จากผลกาแฟสดที่ปลูกที่หุบเขาดอยช้าง ที่ระดับความสูง 1,000-1,700 เมตร จากระดับน้ำทะเล ในตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย นำมาผลิตด้วยกรรมวิธีมาตรฐานเป็นกาแฟสารและกาแฟคั่ว-บดที่มีคุณภาพสูง

กาแฟดอยตุง และกาแฟดอยช้าง ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ประเภท Protected Geographical Indication: PGI) เป็นกาแฟที่มีเอกลักษณ์ มีลักษณะพิเศษอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์หรือองค์ประกอบทางธรรมชาติ โดยได้รับการคุ้มครองชื่อของสินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียน ในที่นี้คือคำว่า *กาแฟดอยตุง* และ*กาแฟดอยช้าง* คุ้มครองทั่วสหภาพยุโรปตามกฎหมาย ทำให้สินค้าจากนอกพื้นที่การขึ้นทะเบียนจะไม่สามารถใช้ชื่อเดียวกันได้ นับว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาไทยลำดับที่ 2 และ 3 ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในสหภาพยุโรป (ลำดับที่ 1 คือ ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้)

เทคโนโลยีการผลิตกาแฟพรีเมียม

จากรายงานข้อมูลการค้าของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ปี 2564 ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกกาแฟที่ให้ผลผลิตรวม 228,555 ไร่ ส่งออกกาแฟในรูปแบบกาแฟดิบ กาแฟคั่ว และกาแฟสำเร็จรูป มีมูลค่าการส่งออก 110.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐ 17.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 117.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ เป็นประเทศผู้ส่งออกกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟอันดับที่ 37 ของโลกเมื่อปี 2563 การจะก้าวสู่การเป็นประเทศผู้ส่งออกในอันดับที่สูงขึ้น การพัฒนากระบวนการผลิตกาแฟอย่างครบวงจรเพื่อให้ได้ผลผลิตมีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน จึงเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญ กองวิจัยและพัฒนาวิชาการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร พัฒนาโครงการขับเคลื่อนกาแฟพรีเมียมระหว่างปี 2560-2564 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ กว่า 2,000 ราย สามารถเพิ่มมูลค่าทางการตลาดกาแฟพรีเมียมกว่า 91% โครงการฯ ดำเนินการถ่ายทอด 7 เทคโนโลยีให้กับผู้ผลิตกาแฟ ดังนี้

เชียงราย 1

เชียงราย 2

พบว่า คะแนนการประเมินของพันธุ์จาก 100 คะแนน กาแฟเชียงราย 1 ที่ปลูก ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเชียงราย ได้ 79.5 คะแนน มีกลิ่นคาราเมลและหวาน รวมทั้งมีกลิ่นช็อกโกแลตนม รสชาติดีอ่อน ๆ และมีรสเปรี้ยวคล้ายนมเปรี้ยว ส่วนที่ปลูก ณ ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ ได้ 78 คะแนน มีกลิ่นหอมคาราเมลและถั่วธัญพืช รสชาติหวานอ่อน

- กาแฟเชียงราย 2 เป็นกาแฟพันธุ์อะราบิกา มีความต้านทานต่อโรคราสนิมสูง เมื่ออายุ 8 ปี ให้ผลผลิตเมล็ดกาแฟดิบ 623.65 กรัมต่อต้น ให้ปริมาณสารกาแฟเกรด A เฉลี่ย 81.89% สำหรับรสชาติและกลิ่นจะแตกต่างกันไปตามสถานที่ปลูก ผลผลิตที่ได้จากการปลูกที่ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ มีกลิ่นสมุนไพรรสหวาน กลิ่นเครื่องเทศ และรสชาติเปรี้ยวเล็กน้อยแต่กลมกล่อม ส่วนที่ปลูก ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเชียงราย มีกลิ่นผลไม้ กลิ่นหอมคาราเมลเข้มข้น รสชาติหอมหวาน

- DOA Coffee Color Chart เพื่อการระบุระยะเก็บเกี่ยวกาแฟที่แม่นยำ
- DOA Coffee Starter Culture เพื่อการหมักกาแฟ
- DOA Hermetic Storage เพื่อการเก็บกาแฟ
- DOA Low-PAHs Roasting การคั่วกาแฟปลอดสารพิษ
- DOA Grading Mat ในการคัดเมล็ดเพื่อซื้อขาย
- CCQ Thailand by DOA ห้องปฏิบัติการตรวจประเมินคุณภาพกาแฟ

DOA Coffee Color Chart

- พันธุ์กาแฟใหม่ ได้แก่ กาแฟเชียงราย 1 และเชียงราย 2
 - กาแฟเชียงราย 1 เป็นกาแฟพันธุ์อะราบิกา มีความต้านทานต่อโรคราสนิมสูง เมื่ออายุ 8 ปี ให้ผลผลิตเมล็ดกาแฟดิบ 569.6 กรัมต่อต้น ให้ปริมาณสารกาแฟเกรด A เฉลี่ย 81.8% เมื่อนำตัวอย่างไปทดสอบคุณภาพที่ Acaemia do Café, Lisboa โปรตุเกส หน่วยงานที่ได้ใบรับรองมาตรฐานของสมาคมกาแฟพิเศษแห่งอเมริกา

โดยมีการแสดงผลงานในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “สัมมนาเกษตรกรต้นแบบกาแฟพรีเมียมและแสดงผลการดำเนินงานสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กาแฟพรีเมียม” เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ที่ผ่านมา ในการสัมมนา ดังกล่าว ได้มีการส่งมอบเทคโนโลยีการผลิตหัวเชื้อแห้งพร้อมใช้ (DOA Coffee Starter Culture) และบรรจุภัณฑ์เก็บรักษาคุณภาพ (DOA Hermetic Storage) เพื่อการผลิตกาแฟพรีเมียม จากกรมวิชาการเกษตร แก่เครือข่ายการผลิตกาแฟพรีเมียม หรือ RFE network (Research Farmer Entrepreneur network) จำนวน 16 ราย เพื่อต่อยอดการผลิตกาแฟพรีเมียมในพื้นที่เป้าหมาย นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมเสวนาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาตลาดและส่งเสริมกาแฟอัตลักษณ์” และ “แนวทางการพัฒนากาแฟพรีเมียมสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวและสร้างอัตลักษณ์” กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้รสชาติกาแฟ (Cup Exchange) พร้อมสาธิตการปรุงอาหารจากผลิตภัณฑ์กาแฟพรีเมียม

ขับเคลื่อนกาแฟพรีเมียมสู่ GI

จากการสัมมนา ที่กล่าวข้างต้น กรมวิชาการเกษตร ได้ส่งมอบข้อมูลเพื่อยื่นขอรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ที่จัดทำโดยศูนย์เครือข่ายของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 11 พื้นที่ ได้แก่

1. GI กาแฟเขาค้อ ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์
2. GI กาแฟแม่วาง ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่
3. GI กาแฟแม่สรวย ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรที่สูงเชียงราย
4. GI กาแฟท่าแซะ ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร

5. GI กาแฟทีลอซู ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก

6. GI กาแฟนาแห้ว ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยพืชสวนเลย

7. GI กาแฟปางอุ๋ง ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน

8. GI กาแฟเมืองภูซาง ยื่นขอโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดขอนแก่น

9. GI กาแฟบ้านร่องกล้า ยื่นขอโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก

10. GI กาแฟสตูล ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล

11. GI กาแฟสะบาย้อย ยื่นขอโดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา

ตราสัญลักษณ์ GI ไทย ที่ติดบนสินค้า เป็นเครื่องหมายที่การันตีได้ว่าสินค้านั้นมีเอกลักษณ์ มีคุณค่าต่อชุมชน เป็นโอกาสในการสร้างชื่อเสียงให้กับสินค้า สร้างความมั่นใจให้ชุมชน เพิ่มมูลค่า แต่สิ่งสำคัญคือต้องรักษามาตรฐานคุณภาพของสินค้าอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากตราสัญลักษณ์ GI ไทย กรมทรัพย์สินทางปัญญาอนุญาตให้ใช้เป็นเวลา 2 ปี เมื่อใกล้ครบกำหนดจะต้องสมัครเข้ารับการตรวจสอบใหม่อีกครั้ง

ปัจจุบันผู้บริโภคสามารถเข้าถึงกาแฟได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะกาแฟสด ผู้ประกอบการพัฒนาสินค้าให้สามารถบริโภคได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น เพียงแค่มีเครื่องชงกาแฟ และแคปซูลกาแฟก็สามารถดื่มดำไปกับรสชาติที่ต้องการได้ รวมไปถึงการบริโภคกาแฟที่ดื่มเอง กำลังเป็นที่นิยมในผู้บริโภคบางกลุ่มด้วยเช่นกัน...การมีเครื่องหมายการันตีคุณภาพสินค้านั้นย่อมมีโอกาสที่ผู้บริโภคจะเลือกซื้อได้มากกว่า

ข้อมูล/ภาพประกอบ

<https://api.dtn.go.th/files/v3/6253f844ef4140eb2c3b124e/download>

<https://www.ipthailand.go.th/th/gi.html>

วารสารทรัพย์สินทางปัญญา ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม 2557

กองวิจัยและพัฒนาวิชาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร

ฉีกซอง

อภิญญา สุวรรณกุล

นำผ่านกับกฎหมายกักพืช

เข้าสู่เดือนพฤศจิกายนแบบงง ๆ กันเล็กน้อย มองย้อนกลับยังรู้สึกราวกับว่าเพิ่งจะฉลองปีใหม่ในบรรยากาศแบบโควิด-19 ไปไม่นาน ต้องมาตื่นเต้นกับเทศกาลลอยกระทงกันแล้ว เป็นเทศกาลบูชาพระแม่คงคาที่กลับมาจัดกันใหม่ หลังจากที่รัฐบาลผ่อนปรนมาตรฐานเข้าระวางการระบาดของโควิด-19 ไปจนถึงขั้นที่เรียกว่าไม่บังคับ มีแต่ให้คำแนะนำเท่านั้น

บรรยากาศแห่งเทศกาลและกลิ่นไอของลมหนาว ตลอดจนแนวทางกระตุ้นการท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวไปขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอีกต่อหนึ่ง จึงส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับการขนส่งสินค้าจากซีกโลกหนึ่งมายังอีกซีกโลกหนึ่ง ท่ามกลางกระแสของการระบาดของโควิด-19 ที่หลายฝ่ายคาดว่าจะกลับมาอีกครั้ง

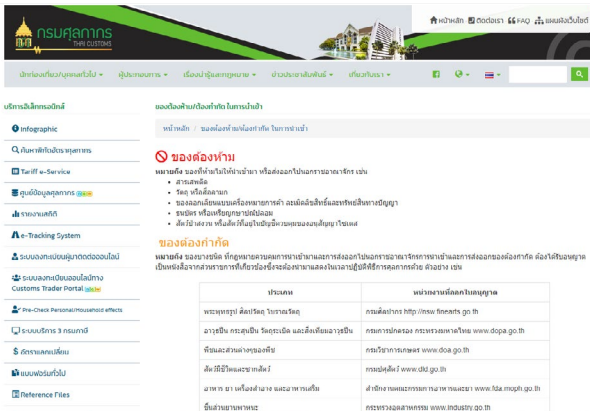
กิจกรรมใหญ่หลาย ๆ กิจกรรมกำหนดจัดขึ้นในช่วงปลายปีนี้ โดยเฉพาะการประชุมระดับผู้นำ APEC 2022 ระหว่างวันที่ 18-19 พฤศจิกายน 2565 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ภายใต้แนวคิด “เปิดกว้าง สร้างสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน สู่สมดุล” นอกเหนือจากนั้นยังมีนิทรรศการและมหกรรมระดับนานาชาติที่กำหนดจัดในช่วงเวลาใกล้เคียงกันและต่อเนื่องไปยังปีหน้า ซึ่งเมื่อมีกิจกรรมระดับนานาชาติเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก การเคลื่อนย้ายของคนและสิ่งของต่าง ๆ ล้วนมีความเสี่ยงต่อการติดเข้ามาของศัตรูพืช หรือแม้แต่การเข้ามาและผ่านออกไปก็ยังคงมองว่าความเสี่ยงดังกล่าวยังคงอยู่ หากมีการจัดการไม่ดีพอ

“ฉีกซอง” ฉบับเดือนพฤศจิกายน ขอนำท่านผู้อ่านตามติดการนำผ่านตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีแนวคิดและการจัดการอย่างไร โปรดติดตาม

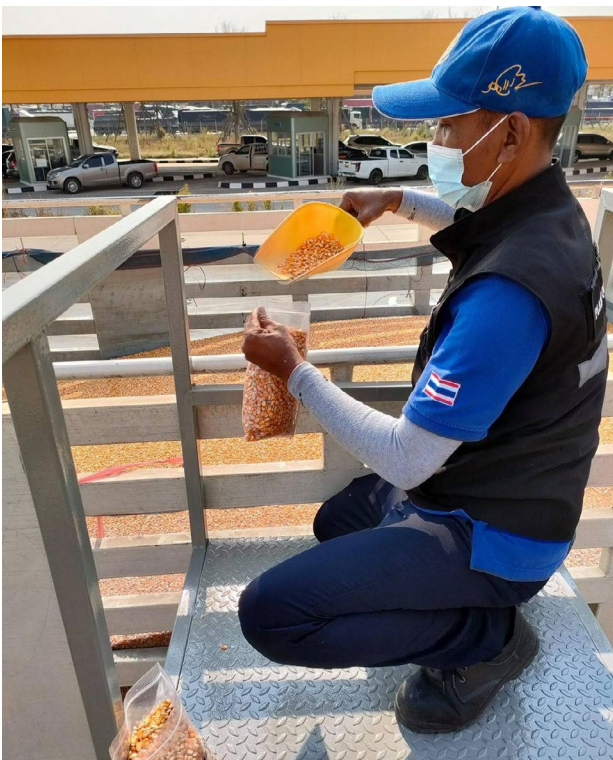
ผ่านแดนตามกฎหมายศุลกากร

เป็นที่ทราบดีว่า ระบบควบคุมการนำเข้า-ส่งออกสินค้าของไทย หน่วยงานที่มีบทบาทมากที่สุดในด้านนี้คือ กรมศุลกากร ซึ่งอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาระบบ National Single Window เพื่อรองรับการปฏิบัติงานควบคุมการนำเข้า-ส่งออกสินค้าทั้งระบบ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานสนับสนุนตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น ในส่วนของพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นบทบาทของกรมวิชาการเกษตร หรือพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2558 เป็นบทบาทของกรมปศุสัตว์ เป็นต้น

https://www.customs.go.th/cont_str_simple.php?ini_content=individual_160426_01&lang=th&left_menu=menu_individual_submenu_03_01

สำหรับประเด็นเรื่องการผ่านแดน พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้แยกความหมายของการผ่านแดนและการถ่ายลำออกจากกัน กล่าวคือ **“การผ่านแดน หมายความว่า การขนส่งของผ่านราชอาณาจักร จากด้านศุลกากรแห่งหนึ่งที่ยกส่งของเข้ามาไปยังด้านศุลกากรอีกแห่งหนึ่งที่ยกส่งของออกไป ภายใต้การควบคุมของศุลกากร โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งอยู่นอกราชอาณาจักร ไม่ว่าจะการขนส่งนั้นจะมีการขนถ่ายของเพื่อเปลี่ยนยานพาหนะการเก็บรักษาของการเปลี่ยนภาชนะบรรจุของเพื่อประโยชน์ในการขนส่งหรือการเปลี่ยนรูปแบบของการขนส่งของด้วยหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ จะต้องไม่มีการใช้ประโยชน์ใด ๆ ซึ่งของนั้นหรือมีพฤติกรรมใด ๆ เพื่อประโยชน์ทางการค้าเกี่ยวกับของดังกล่าวในราชอาณาจักร”** และการผ่านแดนที่มีการข้ามแดนทางบกไม่ว่าจะมีการผ่านเข้าหรือผ่านออกจะต้องมีการทำความตกลงกับประเทศที่มีเขตแดนทางบกติดต่อกับประเทศไทย หากยังไม่มีข้อตกลงจะไม่สามารถปฏิบัติพิธีการผ่านแดนต่อกันได้ ปัจจุบันมีความตกลงเกี่ยวกับการผ่านแดนอยู่ 2 ความตกลง คือ การผ่านแดนตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งทางถนนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และการผ่านแดนความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าจากฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตกของคาบสมุทรมาเลเซียและกลับกันผ่านแดนไทยโดยการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งภายใต้ความตกลงดังกล่าวมีการใช้น้อยมากเนื่องจากการเส้นทางทางการขนส่งระหว่างประเทศของมาเลเซียมีความสะดวกสบายมากกว่า

กรณีการผ่านแดนที่ไม่ได้มีการข้ามแดนทางบก สามารถปฏิบัติพิธีการผ่านแดนได้โดยไม่ต้องมีความตกลงระหว่างประเทศ เช่น กรณีมีการนำสินค้าเข้ามาเพื่อการผ่านแดนทางทะเลและต้องการนำผ่านออกไปนอกราชอาณาจักรทางท่าอากาศยาน หรือกรณีมีการนำสินค้าเข้ามาทางอากาศยานเพื่อการนำผ่านออกไปนอกราชอาณาจักรทางทะเล เป็นต้น

สำหรับการถ่ายลำให้มีความหมายว่า *“การถ่ายลำหมายความว่า การถ่ายของจากยานพาหนะหนึ่งที่ยนส่งของเข้ามาในราชอาณาจักรไปยังอีกยานพาหนะหนึ่งที่ยนส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร ภายใต้การควบคุมของศุลกากรในด้านศุลกากรแห่งเดียวกันโดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของการขนส่งอยู่นอกราชอาณาจักร”*

การผ่านแดนโดยทั่วไปจะเป็นการผ่านแดนตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) 1994 ผู้ขอผ่านแดนไม่ต้องขออนุมัติจากกรมการขนส่งทางบกให้เป็นผู้ประกอบการขนส่งสินค้าผ่านแดน การผ่านแดนต้องนำออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน 30 วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร หากไม่นำออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน 30 วัน นับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักรของนั้นตกเป็นของแผ่นดิน กรณีต้องการเปลี่ยนพิธีการผ่านแดนเป็นการนำเข้า ให้กระทำได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร โดยการผ่านแดนสามารถผ่านเข้าและผ่านออกได้ ณ ด้านศุลกากร ที่มีการขนส่งโดยทางเรือ หรือทางอากาศยาน หรือทางบก และผู้ขอผ่านแดนต้องกำหนดเส้นทางในการขนส่งจากด้านศุลกากรที่นำเข้าไปถึงด้านศุลกากรที่ส่งออก

สำหรับการผ่านแดนตามความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้ขอผ่านแดนต้องได้รับอนุมัติจากกรมการขนส่งทางบกให้เป็นผู้ประกอบการขนส่งสินค้าทางถนนระหว่างประเทศไทย-สปป.ลาว การผ่านแดนต้องนำออกไปนอกราชอาณาจักร ภายใน 90 วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร หากไม่นำออกไปนอกราชอาณาจักรภายใน 90 วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร ของนั้นตกเป็นของตกค้าง กรณีต้องการเปลี่ยน

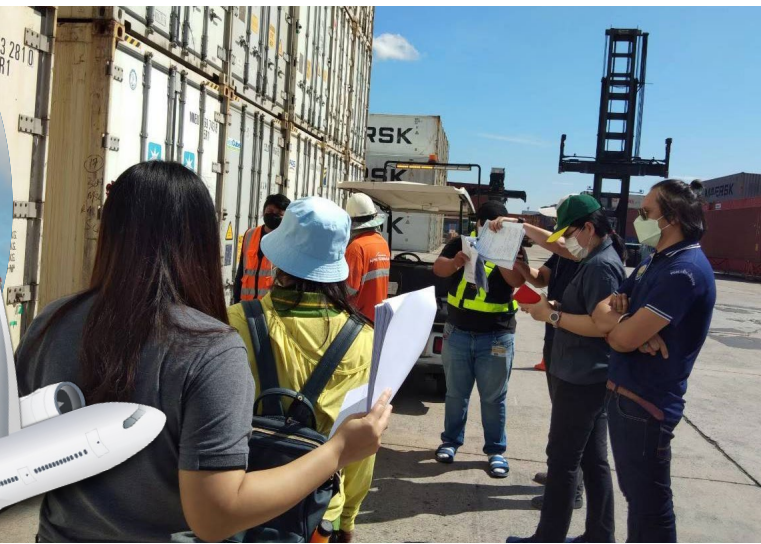

พิธีการผ่านแดนเป็นการนำเข้าให้กระทำได้ภายใน 90 วันนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร การผ่านแดนสามารถผ่านเข้าและผ่านออกได้เฉพาะด้านศุลกากรที่กำหนดไว้ในความตกลง และผู้ขอผ่านแดนต้องขนส่งจากด้านศุลกากรที่นำเข้าถึงด้านศุลกากรที่ส่งออกตามเส้นทางที่กำหนดไว้ในความตกลงเท่านั้น ด้วยเช่นกัน

นำผ่านตามกฎหมายกักพืช

สำหรับพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ความหมายของ*การนำผ่าน หมายถึง นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักรไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนถ่ายยานพาหนะหรือไม่ก็ตาม โดยไม่มีนิยามของการถ่ายลำไว้แต่อย่างใด ซึ่งในมุมมองของกฎหมายกักพืชได้รวมไว้กับการนำผ่านทั้งหมด โดยไม่ได้แยกว่าต้องมีหรือไม่มี การถ่ายลำ นั้นแสดงว่า การนำผ่าน หากมีการเปลี่ยนถ่ายยานพาหนะในการขนส่ง หรือไม่มี การเปลี่ยนถ่ายยานพาหนะในการขนส่งก็จัดว่าเป็นการนำผ่านตามกฎหมายกักพืช*

การนำผ่านภายใต้กฎหมายกักพืชดังกล่าว กำหนดให้การนำผ่านสิ่งกักและสิ่งไม่ต้องห้ามสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอใบอนุญาต แต่ต้องมีใบรับรองสุขอนามัยพืชที่ออกให้โดยหน่วยงานอารักขาพืชแห่งชาติของประเทศผู้ส่งออกและแจ้งนำผ่าน ณ ด่านตรวจพืช ส่วนการนำผ่านสิ่งต้องห้าม นอกจากจะต้องดำเนินการเหมือนสิ่งกักและสิ่งไม่ต้องห้ามแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกรมวิชาการเกษตร กำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกักพืช และต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา เอกสารสำคัญที่เพิ่มเติมเข้ามาคือ ใบอนุญาตนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งสิ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือแบบ พ.ก. 4-1 ซึ่งแบบ พ.ก. 4-1 ดังกล่าวจะแสดงรายละเอียดของผู้ได้รับอนุญาต ชื่อสิ่งต้องห้าม ส่วนของพืช ปริมาณ แหล่งกำเนิด ด่านตรวจพืชที่จะนำเข้า วันที่คาดว่าจะนำเข้า ด่านตรวจพืชที่จะนำผ่าน วันที่จะนำผ่าน และระบุเงื่อนไขการนำเข้าตามที่ประกาศกำหนด โดยจะต้องติดบัตรกำกับกับการนำผ่าน หรือแบบ พ.ก. 4-2 ที่ผู้ขนส่งสินค้าด้วย ใบอนุญาตนำผ่านดังกล่าวมีอายุ 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาต ค่าธรรมเนียมฉบับละ 100 บาท และสามารถใช้ได้ 1 ครั้ง กล่าวคือ การนำผ่านทุกครั้งต้องดำเนินการขอใบอนุญาตนำผ่านใหม่ทุกครั้ง ปัจจุบันสามารถยื่นคำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมวิชาการเกษตรได้โดยตรง (<http://nsw.doa.go.th/nsw/>) ซึ่งการพิจารณาอนุญาตดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งระบบ

สำหรับสิ่งต้องห้ามที่ออกประกาศกำหนดเงื่อนไขให้สามารถนำผ่านได้ ในปัจจุบันมีทั้งสิ้น 6 ฉบับ ประกอบด้วย การนำผ่านกล้วยจาก สปป.ลาว การนำผ่านท่อนพันธุ์อ้อยจากกัมพูชาไปยัง สปป.ลาว การนำผ่านใบยาสูบแห้งจาก สปป.ลาว การนำผ่าน มันเส้น มันอัดเม็ด และหัวมันสดจากเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา จะเห็นว่าเงื่อนไขการนำผ่านที่ประกาศกำหนด จำนวน 5 ฉบับ จะไม่ระบุว่าปลายทางคือประเทศใด แสดงว่าสามารถนำผ่านไปยังประเทศใดก็ได้ ยกเว้นท่อนพันธุ์อ้อยจากกัมพูชาที่กำหนดชัดเจนว่าต้องนำผ่านไปยัง สปป.ลาว ส่วนประเด็นสำคัญของการนำผ่านที่ระบุไว้ในเงื่อนไข คือ การป้องกันหลุมการร่วระหว่าง การขนส่งผ่านประเทศไทยออกไปยังปลายทาง โดยต้องปิดให้มิดชิด

ในปีงบประมาณ 2565 กลุ่มวิชาการ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ได้ออกใบอนุญาตนำผ่านสิ่งต้องห้ามดังกล่าวให้ผู้ประกอบการ รวม 40 ฉบับ โดยเป็นการนำผ่านใบยาสูบแห้งจาก สปป.ลาว ทั้งหมด ในขณะที่การนำผ่านกล้วยจาก สปป.ลาว การนำผ่าน มันเส้น มันอัดเม็ด และหัวมันสดจากเมียนมา สปป.ลาว และจากกัมพูชา รวมถึงการนำผ่านท่อนพันธุ์อ้อยจากกัมพูชาไป สปป.ลาว ไม่มีคำขออนุญาตนำผ่านแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงความต้องการในการนำผ่านที่แตกต่างไปจากเดิมมาก

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งสำหรับกรณีการนำผ่านตามกฎหมายกักพืช คือ ต้องมีการออกประกาศกำหนดเงื่อนไขในการนำผ่านสิ่งต้องห้ามและลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ชัดเจน ซึ่งจากสถานการณ์การค้าในปัจจุบันได้เปิดกว้างมากขึ้นกว่าเดิมและเส้นทางการขนส่งมีความหลากหลายมากขึ้น จากเดิมที่มุ่งการนำผ่านเพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศของประเทศเพื่อนบ้าน กลายเป็นความต้องการนำผ่านสินค้าสวนทางจากเดิม คือ มีความต้องการนำผ่านสิ่งต้องห้ามตามกฎหมายของไทยจากต่างประเทศไปยังประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จึงส่งผลให้มีปัญหาในทางปฏิบัติในแง่ของกฎหมาย โดยเฉพาะถ้าสิ่งที่ต้องการนำเข้างดงกล่าวเป็นสิ่งต้องห้ามตามกฎหมายของประเทศไทยแล้ว เมื่อไม่ได้ประกาศกำหนดเงื่อนไขการนำผ่านไว้ ก็ทำให้ไม่สามารถนำผ่านสิ่งต้องห้ามดังกล่าวได้ ในขณะที่ความกังวลในการนำผ่านประเทศไทย โดยหลักแล้วกังวลต่อความเสี่ยงของศัตรูพืชที่อาจหลุดรอดไปในช่วงการขนส่งผ่านประเทศไทยเท่านั้น เนื่องจากสินค้านำเข้าจะไม่ถูกเปิดตรวจในประเทศไทย แต่จะต้องเปิดตรวจในประเทศปลายทางที่จะนำเข้า

ส่วนอีกประเด็นที่น่าสนใจคือ กรณีสิ่งต้องห้ามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงและประกาศกำหนดเงื่อนไขการนำเข้ามายังประเทศไทยแล้ว หากจะขออนำผ่านสิ่งต้องห้ามดังกล่าวก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากสิ่งต้องห้ามดังกล่าวไม่ได้ประกาศเงื่อนไขการนำเข้าตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น สิ่งต้องห้ามนั้น จึงสามารถนำเข้าได้อย่างเดียว โดยไม่สามารถนำเข้าได้ ซึ่งหากมองในมุมมองผู้ประกอบการ นับว่าเป็นความยากลำบากในการดำเนินการทางเอกสารประการหนึ่ง รวมทั้งเกิดการบิดเบือนข้อมูลในการนำเข้า โดยผู้ประกอบการจะขอใบอนุญาตนำเข้าสิ่งต้องห้ามเพื่อการค้า หรือแบบ พ.ก 2-1 แล้วแจ้งนำเข้าผ่านด่านตรวจพืช จากนั้นจึงจะแจ้งส่งออกไปยังประเทศปลายทางอีกต่อหนึ่ง เนื่องจากข้อกำหนดของกฎหมายนั่นเอง ดังนั้นอาจจำเป็นต้องพิจารณาทบทวนการดำเนินการในกรณีนำเข้าสิ่งต้องห้ามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชและประกาศเงื่อนไขการนำเข้าไว้แล้ว หากประสงค์จะนำผ่านไปยังประเทศเพื่อนบ้านจะต้องดำเนินการเช่นใด หากประเทศไทยจะพัฒนาไปสู่ศูนย์กลางเชื่อมโยงการค้าระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกทางการค้าได้อย่างแท้จริง

สำหรับรายละเอียดของสิ่งต้องห้ามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชที่มีการประกาศกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าไว้แล้ว สิ่งกัก และสิ่งไม่ต้องห้าม รวมถึงรายละเอียดของเงื่อนไขการนำเข้าทั้ง 6 ฉบับ สามารถศึกษารายละเอียดได้จากเว็บไซต์ของสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ผ่านทางเมนู กฎ ระเบียบ ประกาศ-พ.ร.บ.กักพืช-นำเข้า-ประกาศกรมวิชาการเกษตร (https://www.doa.go.th/ard/?page_id=191) หรือ Infographic สิ่งต้องห้าม สิ่งกัก และสิ่งไม่ต้องห้าม ที่นำเสนอใน “ฉีกซอง” ฉบับนี้

เมื่อโลกหมุนไป ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไป ทุกสิ่งก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไป หากเรายังประสงค์จะเป็นส่วนหนึ่งของโลกสีน้ำเงินใบนี้

(ขอบคุณ : กรมศุลกากร กลุ่มวิชาการ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร / ข้อมูล)

พบกับใหม่ฉบับหน้า
สวัสดิ์...อีกคน
กองบรรณาธิการจดหมายข่าวพลีบุฯ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail ang.moac@gmail.com

สิ่งต้องห้าม สิ่งจำกัด สิ่งไม่ต้องห้าม

ตาม พ.ร.บ. ักพืช พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สิ่งต้องห้าม

ประกาศ รายชื่อพืช ศัตรูพืช และพาหะที่กำหนดให้เป็นสิ่งต้องห้าม

- เป็นพืชที่อาศัยของศัตรูพืชกักกัน
- เป็นศัตรูพืชที่มีความสำคัญทางกักกันพืช และยังมีในประเทศ หรือมีในประเทศ แต่อยู่ภายใต้มาตรการควบคุม
- เป็นพาหะชนิดที่เชื่อได้ว่าสามารถเป็นสื่อนำศัตรูพืชกักกัน

ตัวอย่างผลสดของผลไม้

ตัวอย่างส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช

ดิน / ปุ๋ยอินทรีย์จากพืช

ตัวอย่างสิ่งต้องห้าม เช่น ผลสดของผลไม้ (ตัวอย่าง แอปเปิ้ล เชอร์รี่ เมล่อน องุ่น)

ตัวอย่างส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช (ตัวอย่าง ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย มะพร้าว)

สิ่งจำกัด

ประกาศ รายชื่อพืช ศัตรูพืช และพาหะที่กำหนดให้เป็นสิ่งจำกัด

- เป็นพืชที่ไม่เป็นพืชอาศัยของศัตรูพืชกักกัน
- ศัตรูพืชที่ไม่เป็นศัตรูพืชกักกัน
- เป็นพาหะที่เชื่อได้ว่าไม่สามารถเป็นสื่อนำศัตรูพืชกักกัน

ตัวอย่าง ผักสด

ตัวอย่าง ธัญพืช

ตัวอย่าง ไม้ประดับ

ตัวอย่างสิ่งจำกัด เช่น ใบชาแห้ง เมล็ดกาแฟดิบ ข้าวสาร ผักสด เช่น ผักกาด แครอท ดอกเห็ด ธัญพืช เช่น ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ไม้ประดับ เช่น กุหลาบ อะโกลนีมา ฟีโลเดนดรอน)

สิ่งไม่ต้องห้าม

ได้แก่ พืช ชนิดต่างๆ ที่ไม่ได้กำหนดให้เป็นสิ่งต้องห้ามหรือสิ่งจำกัด

ตัวอย่าง ผัก ผลไม้สด

ตัวอย่าง ไม้ประดับ

การนำเข้า สิ่งต้องห้าม สิ่งจำกัด สิ่งไม่ต้องห้าม

- สิ่งต้องห้ามที่อนุญาตให้นำเข้าต้องผ่านการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชแล้ว
- โบอนุญาตนำเข้าสิ่งต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักร (เพื่อการทดลองหรือวิจัย พ.ก.1-1) (เพื่อการค้า พ.ก.2-1) (เพื่อกิจการอื่น พ.ก.3-1)

- ใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary certificate)
- แจ้งการนำเข้า ผ่านระบบ NSW ต่อด่านตรวจพืช โดยปฏิบัติตามเงื่อนไขการนำเข้าที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด

☑ ———— โบอนุญาตนำสิ่งต้องห้าม
☑ ———— เข้ามาในราชอาณาจักร
☑ ———— เพื่อการค้าที่ต้องมีการตรวจ
☑ ———— โรงงานแปรรูปก่อนที่จะได้รับการอนุญาต

มะพร้าว

รังไหม

หัวมันฝรั่ง เพื่อแปรรูป

อ้อยสด เพื่อผลิตเอทานอล

บอกคุณด้วยคน

นวลศรี โชตินันท์

เครื่องสำอางเมล็ด

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ปลูกโกโก้และนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคและเป็นขนมหวานทั้งในประเทศและส่งออกเมล็ดโกโก้สู่ตลาดต่างประเทศ ถึงแม้ประเทศไทยจะมีการปลูกโกโก้กันมานานแล้วก็ตาม พื้นที่ปลูกกันมากส่วนใหญ่จะปลูกกันทางภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปจนถึงจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร มีบางจังหวัดในภาคตะวันออก ซึ่งมีปลูกกันมากได้แก่จังหวัดจันทบุรีในภาคอื่น ๆ ก็สามารถปลูกได้ แต่ก็จำกัดด้วยดินฟ้าอากาศ ปริมาณน้ำฝนและความชื้นจึงทำให้ได้ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้รับซื้อและผู้ประกอบการ กรมวิชาการเกษตรได้พยายามปรับปรุงพันธุ์จนได้พันธุ์ชุมพร 1 และให้เกษตรกรทำการปลูกแซมในสวนไม้ผล สวนมะพร้าว สวนยางพารา เพื่อให้โกโก้เป็นพืชทางเลือกอีกทางหนึ่งในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

โกโก้

จากรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรปี 2547-2557 มีความต้องการบริโภคโกโก้ในประเทศสูงขึ้นถึงปีละ 20,000 ตัน ในปี 2556 มีการส่งออกเมล็ดโกโก้และผลิตภัณฑ์ประมาณ 3,000 ตัน แต่ปริมาณการผลิตเมล็ดโกโก้ของประเทศมีประมาณ 200 ตัน

ในปี 2551 ไทยมีการนำเข้าโกโก้ปริมาณ 38,847.88 ตัน คิดเป็นมูลค่า 3,978.55 ล้านบาท โดยมีแหล่งนำเข้าเมล็ดโกโก้หลัก 3 อันดับ ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซียและกานา จากการที่มีการนำเข้ามากขึ้นเนื่องจากพื้นที่ปลูกโกโก้และผลผลิตไม่เพิ่มมากขึ้น พื้นที่การปลูกส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้และภาคตะวันออกดังกล่าว รวมถึงต้นทุนการผลิตของเกษตรกรค่อนข้างสูง ราคารับซื้อในประเทศยังไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่การปลูกและยังไม่แน่ใจในแหล่งรับซื้อโกโก้

อย่างไรก็ตามสถานการณ์ส่งออกโกโก้และผลิตภัณฑ์มีการขยายตัวมากขึ้น เช่นในปี 2551 ปริมาณส่งออก 18,482.35 เมตริกตัน มูลค่าหลัก 2,180.19 ล้านบาท ตลาดหลัก ได้แก่ สหภาพยุโรป ออสเตรเลียและมาเลเซีย

แนวความคิดผลิตเครื่องแยกเมล็ดโกโก้

นายอนุสรณ์ สุวรรณเวียง วิศวกรการเกษตร ชำนาญการ ศูนย์วิจัยเกษตรวิศวกรรมจันทบุรี สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม กรมวิชาการเกษตร กล่าวว่าเนื่องจากเมล็ดโกโก้ตากแห้งเป็นวัตถุดิบเริ่มต้นที่กลุ่มเกษตรกรสามารถผลิตได้เองเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าก่อนส่งขายโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

ขั้นตอนการทำเมล็ดโกโก้ตากแห้ง เริ่มจากการแกะเมล็ดโกโก้ออกจากผลโกโก้ เมื่อแกะเมล็ดโกโก้ออกจากผลแล้วจะต้องนำมาหมักอีก 6 วัน เพื่อให้ได้กลิ่นและรสชาติที่ดีขึ้น หลังจากนั้นจึงนำเมล็ดโกโก้มาตากแห้งประมาณ 1-2 สัปดาห์ เพื่อลดความชื้นจาก 60 เปอร์เซ็นต์ ให้เหลือ 7 เปอร์เซ็นต์

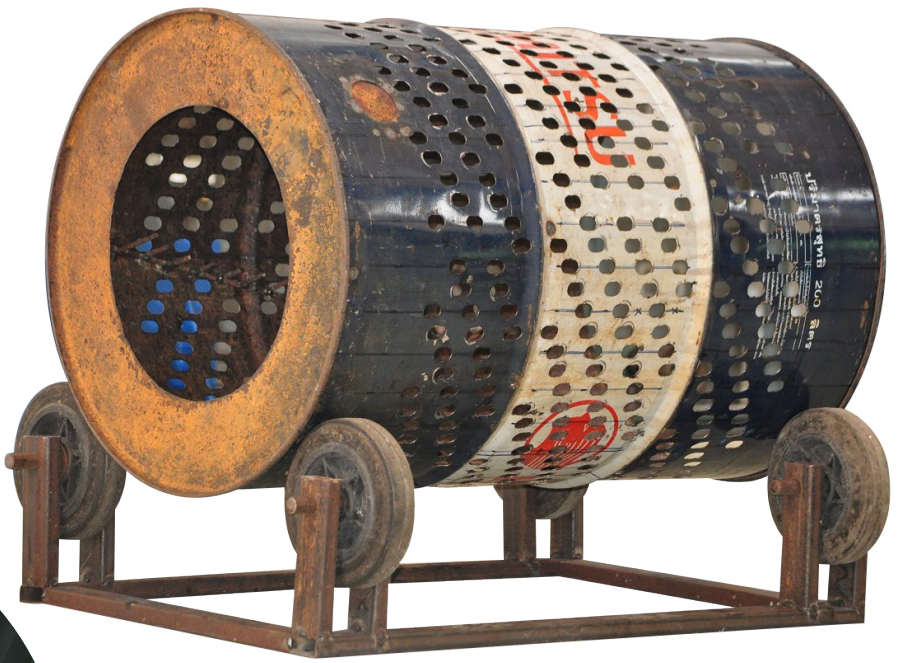

การแยกเมล็ดโกโก้จากการใช้แรงงานคน

เมล็ดโกโก้ที่แกะออกจากผลและรอกการหมัก

ถังเหล็กแยกเมล็ดโกโก้

ศึกษาขั้นตอนการแกะเมล็ดโกโก้ของเกษตรกร

นายอนุสรณ์ สุวรรณเวียง และคณะวิจัย ได้ดำเนินการสำรวจเก็บข้อมูลกระบวนการนำเมล็ดโกโก้จากผลของเกษตรกร ศึกษาอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นของวิธีการต่าง ๆ โดยร่วมมือกับเกษตรกรเพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์แก้ปัญหา ต่อจากนั้นได้ทำการออกแบบสร้างเครื่องต้นแบบแยกเมล็ดโกโก้จากผล ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของอุปกรณ์ที่มีผลต่อการแยกเมล็ดออกจากผล จากนั้นได้ทำการทดสอบอุปกรณ์ต้นแบบเบื้องต้น ปรับปรุงแก้ไขเก็บข้อมูลการทำงานของอุปกรณ์ที่เหมาะสม นำอุปกรณ์ต้นแบบไปทดสอบเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มเกษตรกร

ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพและปริมาณการแยกเปลือกกับเมล็ดโกโก้ระหว่างการใช้แรงงานคนกับวิธีใช้เครื่องต้นแบบ และสุดท้ายทำการวิเคราะห์ผลทางด้านเศรษฐศาสตร์วิศวกรรม

นายอนุสรณ์ บอกว่า จากการสำรวจเก็บข้อมูลขั้นตอนการแกะเมล็ดโกโก้จากผลของกลุ่มเกษตรกรที่สหกรณ์การเกษตรแหลมสิงห์จำกัด จันทบุรี พบว่าเกษตรกรมีเงื่อนไขการแกะเมล็ดโกโก้ คือ 1.เมล็ดโกโก้ต้องไม่งอก 2.ต้องแยกเมล็ดออกจากพวงและเปลือก 3.เมล็ดโกโก้ที่แยกออกจากเปลือกแล้วจะต้องไม่แห้งจนเกินไปหรือนำน้ำมาผสมจนเหลว เนื่องจากต้องนำเมล็ดไปทำการหมักต่อไป เพื่อให้ได้เมล็ดโกโก้มีคุณภาพดีขึ้น

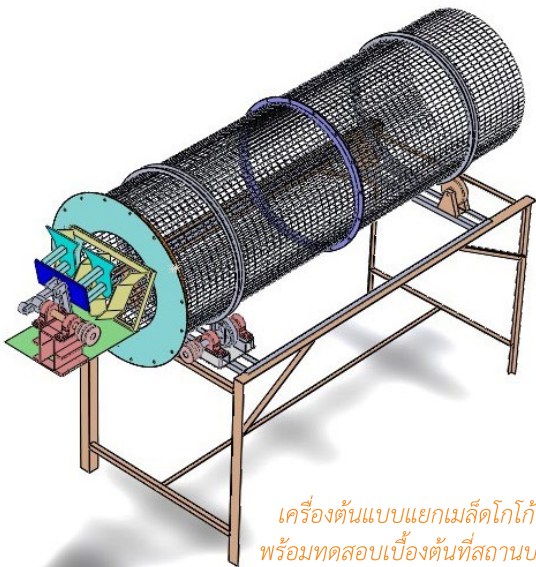
นายอนุสรณ์ กล่าวว่าเมล็ดโกโก้ที่แห้งแล้วจะถูกนำมารวบรวมบรรจุในกระสอบและจัดส่งไปยังโรงงานขั้นตอนการทำเมล็ดโกโก้ตากแห้งเริ่มจากการแกะเมล็ดโกโก้จากผล ใช้แรงงานคนทั้งสิ้น การใช้แรงงานคนทำให้ความสามารถในการทำงานต่ำ นอกจากนั้นยังมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนแรงงานอีกด้วย

จากข้อมูลการสำรวจต้นทุนการแกะและหมักเมล็ดโกโก้ที่สหกรณ์การเกษตรแหลมสิงห์จำกัด จันทบุรี พบว่าผลโกโก้ 20 ตัน มีต้นทุนค่าแรงงาน 18,000 บาท โดยใช้แรงงานคน 30 คน ค่าแรง 300 บาทต่อวัน และต้องใช้เวลา 2 วัน

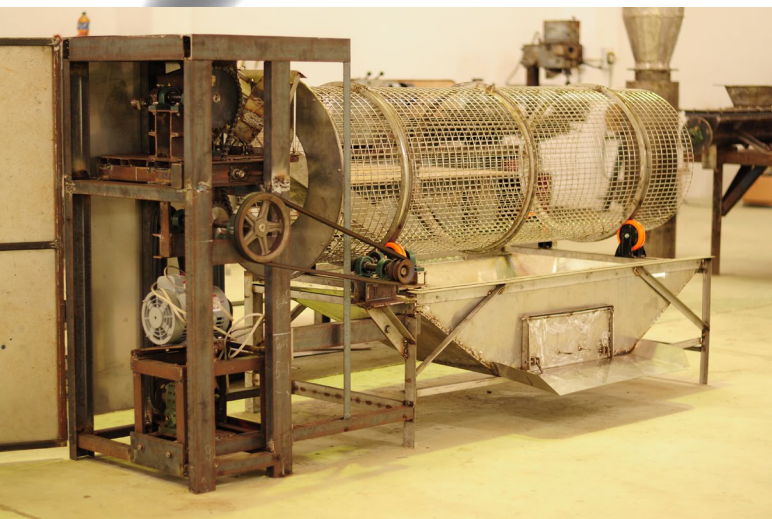
นายอนุสรณ์ กล่าวเพิ่มเติมว่า ด้วยเหตุนี้จึงเกิดแนวความคิดที่จะวิจัยและพัฒนาเครื่องแยกเมล็ดโกโก้จากผล เพื่อที่จะลดการใช้แรงงานคนในกระบวนการผลิตเมล็ดโกโก้แห้ง ลดเวลาการทำงานและเพิ่มกำลังการผลิตในขั้นตอนการแยกเมล็ดโกโก้จากผล ก่อนที่จะนำเข้าสู่ขั้นตอนการหมักเพื่อนำไปผลิตเป็นเมล็ดโกโก้แห้งและนำไปเป็นวัตถุดิบในผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ช็อกโกแลตและขนมหวาน ต่อไป

ใช้เวลา 2 ปี ได้เครื่องต้นแบบ

นายอนุสรณ์ หัวหน้าคณะทำงานศึกษาและพัฒนาเครื่องแยกเมล็ดโกโก้จากผล เพื่อลดการใช้แรงงานคนและลดต้นทุนการผลิต บอกว่า ตั้งแต่ทำการออกแบบและสร้างเครื่องแยกเมล็ดโกโก้ ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของเครื่องมือที่มีผลต่อการแยกเมล็ดออกจากผลโกโก้ ทำการทดสอบเครื่องเบื้องต้น ปรับปรุงแก้ไขเครื่องให้สมบูรณ์ ใช้เวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559-กันยายน 2561 เป็นเวลา 2 ปี *“เราได้เครื่องต้นแบบแยกเมล็ดโกโก้จากผล มีขนาดกว้าง 1 เมตร ยาว 3 เมตร สูง 1.80 เมตร ใช้กำลังมอเตอร์ไฟฟ้า 1 แรงม้า ประกอบด้วยชุดผ่าผลโกโก้ ซึ่งใช้ใบมีดทำจากวัสดุเหล็กชุบแข็ง และชุดคัดแยกเมล็ดโกโก้”*

เครื่องต้นแบบแยกเมล็ดโกโก้จากผล พร้อมทดสอบเบื้องต้นที่สถานประกอบการ

<https://www.vecteezy.com/photo/2264743-green-cocoa-fruit>

ผลการเปรียบเทียบระหว่างการใช้แรงงานแยกเมล็ดโกโก้กับการใช้เครื่องต้นแบบ พบว่าเครื่องต้นแบบมีความสามารถในการทำงาน 1,400 ผลต่อชั่วโมง ส่วนแรงงานคนมีความสามารถในการทำงาน 235 ผล/ชั่วโมง/คน ด้านคุณภาพการใช้แรงงานไม่มีความเสียหายต่อเมล็ด ส่วนเครื่องต้นแบบมีความเสียหาย 4 เปอร์เซ็นต์ของเมล็ด หลังการตัดซึ่งผู้ประกอบการยอมรับได้

เนื่องจากต้นทุนการใช้งานเครื่องแยกผลโกโก้ 84 บาท/กิโลกรัม มีจุดคุ้มทุนของการใช้งานเครื่องคัดแยกเมล็ดโกโก้ 6.05 ต้น/ปี และมีระยะเวลาคืนทุน 2 ปี อัตราผลตอบแทนเงินลงทุนเครื่องแยกเมล็ดโกโก้จากผล 67.75 เปอร์เซ็นต์ต่อปี

สนใจติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่
ศูนย์วิจัยเกษตรวิศวกรรมจันทบุรี
ถ.พลับพลา อ.เมือง จ.จันทบุรี
โทรศัพท์ 09 7330 4358

งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืช เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลอง 50 ปีกรมวิชาการเกษตร ครั้งที่ 1 ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์

เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2565 นางสาวมัญญา ไทยเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานในพิธีเปิดงาน “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืช เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปี กรมวิชาการเกษตร” ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ อำเภอดตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร กล่าวรายงานว่า การจัดงานครั้งนี้จัดขึ้นเป็นครั้งที่ 1 ในปีงบประมาณ 2566 ซึ่งกรมวิชาการเกษตรครบรอบ 50 ปี เพื่อถ่ายทอดผลงานวิจัยและเทคโนโลยีที่ได้ดำเนินการตลอดระยะเวลา 50 ปี สู่กลุ่มเป้าหมายทั้งเกษตรกร ผู้ประกอบการ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชในครั้งนี้ จัดขึ้นเป็นเวลา 2 วัน เป็นการบูรณาการความร่วมมือกันระหว่างสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 จ.ชัยนาท สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จ.พิษณุโลก และสถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน เพื่อขยายผลงานวิจัยและเทคโนโลยีของกรมวิชาการเกษตรให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สามารถผลิตพืชได้อย่างถูกต้องและลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งยังเป็นการสร้างและพัฒนาเครือข่ายระหว่างเกษตรกร ผู้บริโภค ผู้ประกอบการทั้งระดับชุมชนและอุตสาหกรรม ทำให้เกิดระบบการผลิตแบบครบวงจรและยั่งยืน สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจไทยจากการพัฒนาภาคการเกษตรด้วยผลงานวิจัยและนวัตกรรม

กิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย การจัดทำแปลงสาธิตพันธุ์พืชไร่ พืชสวน พันธุ์ดีและพันธุ์ใหม่ รวม 20 ชนิดพืช กว่า 61 พันธุ์ การสาธิตเทคโนโลยีการผลิตที่สมัยใหม่ เช่น ระบบการจัดการน้ำตามความต้องการของพืชโดยใช้ระบบตรวจวัดสภาพอากาศรายแปลง การใช้เครื่องพ่นแบบอูมิงค์ลมและการใช้โดรนป้องกันกำจัดหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด การใช้สารชีวภัณฑ์ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์การเกษตร รวมทั้งยังจับมือกับพันธมิตรภาคเอกชน ผู้ประกอบการ มากกว่า 50 หน่วยงานร่วมให้บริการด้านปัจจัยการผลิต เมล็ดพันธุ์พืช สารปรับปรุงดิน สาธิต

เครื่องจักรกลการเกษตร เช่น การใช้อากาศยานไร้คนขับแบบเฮลิคอปเตอร์ โดรนเพื่อการเกษตร การติดตั้งระบบน้ำ ผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ผ้าฝ้ายตากฟ้า สามารถรับบริการคลินิกกรมวิชาการเกษตรเคลื่อนที่ภายในงานได้อีกด้วย โดยจะมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาการผลิตพืช และแจกปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ถั่วพันธุ์ไม่ผลโดยเกษตรกรที่มาร่วมชมงานนอกจากจะได้รับการจัดความรู้ด้านการเกษตรอย่างครบวงจรแล้ว ยังสามารถรับบริการคลินิกกรมวิชาการเกษตรเคลื่อนที่ภายในงานได้อีกด้วย โดยจะมีนักวิชาการแต่ละด้านของกรมวิชาการเกษตรให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาการผลิตพืช และแจกปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ถั่วพันธุ์และกิ่งพันธุ์ไม่ผลด้วย โดยมีเกษตรกรนักเรียน และผู้ประกอบการด้านการเกษตรเข้าร่วมงานจำนวนมาก นับว่าได้รับความสนใจจากเกษตรกร และกลุ่มเป้าหมาย อย่างดียิ่ง

โปรดติดตามการจัดงานครั้งที่ 2 ในต้นปี 2566 ในภูมิภาคอื่นต่อไป

พบกับหม่อมบัวหน้า
บรรณาธิการ Udomporn.s@doa.in.th

ผลิใบ ก้าวข้ามการวิจัยและ พัฒนาการเกษตร

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจ การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : ระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ อังอร บัญญากิจ กัลชนกชน หนื่นแจ้ง ศศิญา ปานตัน
บรรณาธิการ : อุดมพร สุพคุณ
กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณภูฏ จินตน์กานต์ จางสุภรา มธุรส วงษ์ภรณ์ จันระวี จิตรสमान
ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไพบูลย์
ช่างศิลป์ : มณฑา แกมเงิน กฤษญา ดาวเรือง
บันทึกข้อมูล : สมจิตต์ ยะลาหะ
จัดส่ง : วิไลวรรณ ศรีพันธ์
สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0 2561 2825 โทรสาร : 0 2579 4406
E-mail : prdoa55@gmail.com
พิมพ์ที่ : กริปเบิล ศรีอภัย โทรศัพท์ : 0 2047 6778